

29.9.2026

Dnro 73/03.04.04.04.10/2026

Anonymisoitu päätös

Asia

Muu kunnallisasia

Valittaja

Kiskon-Sammalon osakaskunta, Salo

Päätös, josta valitetaan

Salon kaupunginvaltuusto, 15.12.2025 § 76

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, ettei Länsiratahankkeesta järjestetä aloitteen mukaista kunnallista kansanäänestystä.

Valitus

Päätös on kumottava ja asia palautettava kaupunginvaltuustolle uudelleen käsiteltäväksi. Salon kaupunki on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut viivästyskorkoineen.

Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, koska valtuutetut A ja B on perusteetta jääväty asian käsittelystä eikä heillä näin ollen ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa asian käsittelyyn. Valtuustossa on päätetty siitä, järjestetäänkö Salossa Länsiratahanketta koskeva kunnallinen kansanäänestys vai ei. Se, että A ja B omistavat ja hallinnoivat kiinteistöjä, joiden kautta suunniteltu ratalinjaus kulkee, ei tee heitä nyt kysymyksessä olevassa asiassa esteellisiksi. Kansanäänestyksen ytimenä on ratahankkeen kuntataloudellinen näkökulma. Ratalinjauksesta on päätetty eri prosessissa.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Salon kaupunginhallitus on antanut lausunnon, johon on liitetty muun ohella A:n ja B:n lausunnot heidän esteellisyyksistään. Esteellisyydestä annettujen lausuntojen mukaan valtuutetut eivät ole olleet asiassa esteellisiä.

Valittaja on antanut vastineen ja hallinto-oikeuden pyynnöstä esittänyt siinä selvitystä valitusoikeudestaan. Vastineen mukaan osakaskunnan kotipaikka on Salo. Osakaskunnassa on 41 kiinteistöä maa-alueineen, joiden omistajista

pääosa asuu Salossa ja maksaa sinne veronsa. Turun hallinto-oikeus on tutkinut osakaskunnan kaksi aikaisempaakin kunnallisvalitusta, eikä kunnan jäsenyyttä koskevaa kuntalain 3 §:ää ja kunnallisvalitusta koskevaa 135 §:ää ole niiden päätösten jälkeen muutettu. Vastineessa on esitetty, että hallinto-oikeuden on pyydettävä asiassa myös Salon kaupunginvaltuuston lausunto. Vastineen mukaan korvattavaksi vaadittavien oikeudenkäyntikulujen määrä on 800 euroa, joka perustuu valitukseen liittyviin asiakirjoihin tutustumiseen sekä valituskirjelmän laatimiseen kuluneeseen aikaan 8 tuntia (vaatimus 100 euroa tunnilta).

Kaupunki on kiistänyt oikeudenkäyntikuluvaatimuksen perusteeltaan ja pitänyt määrää liiallisena, koska asiassa ei ole käytetty oikeudellista avustajaa. Valittaja on antanut kaupungin lausuntoon vastineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valittajan vastineessa esitetyn vaatimuksen hankkia asiassa Salon kaupunginvaltuuston lausunto.

Hallinto-oikeus kumoaa Salon kaupunginvaltuuston päätöksen 15.12.2025 § 76.

Hallinto-oikeus velvoittaa, valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen enemmälti hyläten, Salon kaupungin korvaamaan valittajan kohtuulliseksi arvioidut oikeudenkäyntikulut 200 euroa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut päivästä, jona päätös on ollut oikeudenkäynnin osapuolten saatavissa.

Ratkaisun perustelut

Oikeudenkäyntiä koskeva vaatimus

Valittaja on vastineessaan esittänyt, että hallinto-oikeuden on pyydettävä asiassa Salon kaupunginvaltuuston lausunto, koska kaupunginhallitus ei ole voinut antaa asiassa lausuntoa.

Valituksenalaisen kaupunginvaltuuston päätöksentekohetkellä voimassa olleen Salon kaupungin hallintosäännön (kaupunginvaltuusto 9.6.2025 § 3) 33 §:n toisen kappaleen 1 kohdan mukaan kaupunginhallitus ratkaisee asiat, jotka koskevat lausunnon, selityksen tai vastineen antamista kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo, ettei kaupunginvaltuuston päätöstä ole valituksessa esitetyillä perusteilla kumottava.

Kaupunginhallitus on 9.3.2026 käsitellyt hallinto-oikeuden sille nyt kysymyksessä olevassa asiassa lähettämää lausuntopyyntöä ja päättänyt muun ohella antaa hallinto-oikeudelle kokousasian liitteen mukaisen lausunnon. Lausunnon mukaan hallinto-oikeuden on hylättävä valitus kokonaisuudessaan.

Kaupunginhallitus on näin ollen katsonut, ettei kaupunginvaltuuston päätöstä ole syytä kumota valituksessa esitetyillä perusteilla, ja kaupunginhallitus on voinut hallintosäännön 33 §:n perusteella antaa asiassa lausunnon. Asiassa ei ole oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n 1 momentti huomioon ottaen muutoinkaan tarpeen pyytää lausuntoa kaupunginvaltuustolta.

Pääasia

Sovellettavat säännökset sekä lain esityöt

Kuntalain 24 §:n 2 momentin mukaan kunnallinen kansanäänestys on neuvoa-antava.

Kuntalain 25 §:ssä säädetään kansanäänestysaloitteesta. Säännöksen mukaan valtuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteessa tarkoitettu kansanäänestys.

Kuntalain 97 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään.

Kuntalain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 268/2014 vp) on 97 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu muun ohella, että esteellisyyssäännöksillä pyritään turvaamaan käsittelyn ja päätöksenteon puolueettomuutta. Esteellisyydellä tarkoitetaan, että henkilöllä on sellainen suhde asiaan tai asianosaisiin, että se voi vaarantaa hänen puolueettomuutensa yksittäisen asian käsittelyssä. Valtuutetun esteellisyyisperusteet valtuustossa olisivat edelleen lievemmät kuin muihin luottamushenkilöihin sovellettavat perusteet. Esteellisyyden vaikutus ulottuu nykyisen sääntelyn tavoin asian käsittelyyn kokonaisuudessaan. Esteellinen valtuutettu ei siis saa ottaa osaa asiasta käytävään keskusteluun.

Asiassa saatu selvitys

Salon kaupungille on joulukuun 2025 alussa tehty kuntalaisaloite, jossa on esitetty, että kaupungin tulee luopua Länsiratahankkeesta ja näin ollen myös irtisanoutua Länsiratahankkeen yhtiöstä ja järjestää asiasta kunnallinen kansanäänestys.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 15.12.2025 asiakohdassa 76 käsitteellyt kansanäänestyksen järjestämistä koskevaa asiaa. Kokouspöytäkirjasta ilmenee, että valtuutetut A ja B ovat perustelleet valtuustolle näkemyksiään siitä, miksi he eivät ole pitäneet itseään asiassa esteellisinä. Molemmat valtuutetut ovat jättäneet esteellisyydestään päättämisen valtuuston päätettäväksi.

Valtuuston kokouspöytäkirjasta ilmenee edelleen, että kaupunginlakimies on selvittänyt esteellisyydestä päätettäessä huomioitavia säädöksiä ja muita

seikkoja. Pöytäkirjan mukaan esteellinen ei voi osallistua asian käsittelyyn sen missään vaiheessa. Kansanäänestysasian voidaan katsoa liittyvän kiinteästi asiaan Länsiradan osakassopimuskokonaisuudesta. Sen, joka on esteellinen päättämään osakassopimuskokonaisuudesta, voidaan katsoa olevan esteellinen myös sitä koskevassa kansanäänestysasiassa. Pöytäkirjassa on todettu, että A ja B omistavat ja hallinnoivat kiinteistöjä, joiden kautta ratalinjaus, jonka suunnittelusta osakassopimuskokonaisuudessa sovitaan, kulkee. Valtuusto on äänestysten jälkeen päättänyt, että A ja B ovat asiassa esteellisiä, eivätkä he ole osallistuneet asian käsittelyyn valtuustossa.

Kaupunginhallituksen hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossa on muun ohella todettu, että Länsiratahankkeesta luopumista koskeva kansanäänestysaloite on tunnistettava osana laajempaa Länsiratahanketta koskevaa päätöksenteon kokonaisuutta. Asiaa koskevan kansanäänestyksen toimittamisella tai toimittamatta jättämisellä on ollut vaikutus ratahanketta ja sen etenemistä koskevan muun päätöksenteon aikatauluun, jonka lisäksi kansanäänestyksen neuvoa-antavasta luonteesta huolimatta kansanäänestyksen toimittamisella on voinut olla myös sisällöllinen vaikutus ratahanketta koskevaan päätöksentekoon. Lausunnon mukaan, kun otetaan huomioon, että nyt valituksenalaista päätöstä tehtäessä ratalinjaus on ollut selvillä sekä myös tiedossa olleet Länsirata Oy:n rakentamisvaiheen osakassopimukseen sitoutumisen osalta tehtävän päätöksen oletetut vaikutukset ratahankkeen toteutumiseen tai toteutumatta jäämiseen, rakentamisvaiheen osakassopimukseen sitoutumista koskevalla päätöksellä on ollut suoria vaikutuksia jäävättyjen valtuutettujen omistamiin tai hallinnoimiin kiinteistöihin. Esteellisyys on ulottunut myös Länsiratahanketta koskevasta kansanäänestyksestä päättämiseen, joka on ollut tunnistettava asian ratkaisun vaiheeksi ja sellaiseksi vaiheeksi, joka on voinut vaikuttaa tehtävän päätöksen sisältöön.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa, että kunnallinen kansanäänestys on keino selvittää kuntalaisten mielipide. Sen tulos on neuvoa-antava, eikä tulos siten sido kuntapäätäjiä. Sillä, päätetäänkö kunnallinen kansanäänestys Länsiratahanketta koskevasta asiasta järjestää vai ei, ei ole välittömiä vaikutuksia valtuuston päätöksellä jäävättyjen valtuutettujen tai heidän laissa tarkoitettujen läheistensä asemaan. Päätös ei ole koskenut A:ta eikä B:tä tai heidän laissa tarkoitettua läheistään henkilökohtaisesti sillä perusteella, että he omistavat tai hallitsevat kiinteistöjä suunnitellun ratalinjauksen alueella. He eivät näin ollen ole olleet esteellisiä osallistumaan asian käsittelyyn ja päätöksentekoon valtuuston kokouksessa.

Valtuusto on edellä todetun perusteella perusteetta jäävänyt A:n ja B:n asian käsittelystä valtuustossa. Valtuutetut ovat tämän takia joutuneet aiheettomasti jäämään pois asian käsittelystä ja päätöksenteosta. Kysymyksessä olevat valtuutetut eivät näin ollen ole voineet osallistua asiasta käytyyn keskusteluun eivätkä esittää ja perustella omia näkemyksiään ja siten puheenvuoroillaan vaikuttaa muihin valtuutettuihin. Valtuuston päätös on valituksessa esitetyllä

esteellisyyteen liittyvällä perusteella syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja se on kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

Salon kaupunginvaltuuston päätös on valittajan valituksen johdosta kumottu. Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen olisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin perusteella kohtuutonta, että valittaja joutuisi itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Salon kaupunki on näin ollen velvoitettava korvaamaan hallinto-oikeuden kohtuulliseksi arvioimat valittajan oikeudenkäyntikulut 200 euroa viivästyskorkoineen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 § 2 mom ja 144 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 97 § ja 100 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Veronica Storträsk, Tiina Forsten ja Salla Pieniniemi. Asian on esitellyt Salla Pieniniemi.

Asiassa on äänestetty. Äänestyslausunto on liitteenä.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös tavallisena tiedoksiantona sähköisesti

Kiskon-Sammalon osakaskunta / puheenjohtaja C
Maksutta

Salon kaupunginhallitus, jonka on kuntalain mukaisesti ilmoitettava päätöksestä

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite Turun hallinto-oikeuden päätökseen asiassa Dnro 73/03.04.04.04.10/2026

Hallinto-oikeustuomari Veronica Storträskin äänestyslausunto

En tutki valitusta.

Perustelut

Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kiskon-Sammalon osakaskunta on yhteisalueilla tarkoitettu osakaskunta. Yhteisalueain 4 §:n 1 momentin mukaan osakaskunnan tehtävänä on huolehtia yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallinnosta ja aluetta tai etuutta koskevien muiden asioiden hoidosta. Saman lain 6 §:n 1 momentin mukaan osakaskunta kantaa ja vastaa yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevissa asioissa ja voi saada nimiinsä oikeuksia sekä tehdä sitoumuksia tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä toteuttamiseksi. Edellä mainittua lainkohtaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 22/1989 vp) todetaan: ”Pykälä sisältää säännöksen siitä, että osakaskunta on oikeushenkilö, joka voi olla osallisena oikeustoimissa. Tämä koskee sekä järjestäytyntä että järjestäytymätöntä osakaskuntaa. Osakaskunnan oikeustoimikelpoisuus on rajattu koskemaan niitä oikeustoimia, jotka ovat tarpeen ehdotetussa laissa tarkoitettujen osakaskunnan tehtävien toteuttamiseksi.”

Osakaskunnan 3.5.2024 vahvistettujen sääntöjen 1 §:n mukaan osakaskunnan tehtävänä on huolehtia osakaskunnalle kuuluvan yhteisen vesialueen ja siihen liittyvien vähäisten yhteisten maa-alueiden hallinnosta ja aluetta koskevien asioiden hoidosta. Osakaskunnan tehtävänä on myös järjestää alueellaan kalastuksen harjoittaminen siten, että pyritään mahdollisimman suureen vesialueiden pysyvään tuottavuuteen. Erityisesti on pidettävä huolta siitä, että kalakantaa käytetään hyväksi järkipärisesti ja ottaen huomioon kalataloudelliset näkökohdat, sekä huolehdittava kalakannan hoidosta ja lisäämisestä.

Tässä asiassa on kysymys kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä. Osakaskunta ei ole asiassa asianosainen. Saloon rekisteröity osakaskunta on sinänsä kunnan jäsen. Sen oikeustoimikelpoisuutta on kuitenkin edellä mainitulla tavalla rajattu koskemaan vain sellaisia asioita, jotka liittyvät yhteisen vesialueen hallintoon tai hoitoon. Kun otetaan huomioon, mitä edellä on osakaskunnan sääntömääräisistä tehtävistä lausuttu, päätös ei liity yhteisen vesialueen hallintoon tai hoitoon, eikä osakaskunnalla siten ole oikeustoimikelpoisuutta valittaa päätöksestä. Koska osakaskunnalla ei ole asiassa valitusoikeutta, sen valitus on jätettävä tutkimatta. Se osakaskunnan valitusoikeutensa tueksi esittävä seikka, että hallinto-oikeus on aiemmin tutkinut sen valitukset ranta-asemakaavoja koskevissa valitusasioissa, ei anna aihetta arvioida osakaskunnan valitusoikeutta tässä asiassa toisin.

Pakotettuna lausumaan oikeudenkäyntikuluvaatimuksesta, olen ratkaisusta samaa mieltä kuin enemmistö.

Vakuudeksi

Salla Pieniniemi